

מז/574

תזכיר בענין תקון סעיף 16 של פקודת מס ההכנסה

כל חברות הבטוח הפועלות במדינה בשדה בטוח חייט מגישות בזה לכנסת ולועדת הכספים שלה את אזהרתן על הצעת התקון בסעיף 16 של חוק מס ההכנסה הפוגע ישרות, כפי שיפורט להלן, באינטרסים של צבור המבוטחים הקיים ובעצם האפשרות של פתוח עסקי החברות בעתיד בענף זה:

(1) מתוך כונה מיוחדת לעודד את הצבור לחסוך באמצעות בטוח-חיים בהנחה שחסכוניות אלה יוצאים ממחזור הכספים הרגיל ומופנים לאפיק הטקעות לזמן ארוך, הכניסו רוב הארצות הנאורות ובריטניה (שחוק מס ההכנסה שלה שמש יסוד לחוק שלנו) בראשן, סעיף מיוחד ומחוסן הנוגע אך ורק לבטוח-חיים.

לאור זאת נקבעה, בחוק מס ההכנסה שפורסם לראשונה בשנת 1942, אפשרות של נכוי ממס ההכנסה סכום המוגבל ב-200 ל"י אך ורק עבור פרמיות לבטוח-חיים, בתנאי שסכום זה אינו עולה על 1/6 מהכנסתו (ברוטו) של מטלם המס.

אפשרות זו נתנה דחיפה מוגברת להתפתחות ענף בטוח-חיים בארץ וחסכוניות ניכרים רוכזו בחברות הבטוח, דבר שאיפשר לחברות להטקיע סכומים גדולים והולכים לתקופות ארוכות. חסכוניות אלה הוטקעו במיוחד במלוות לאומיים, בניירות ערך ישראליים, בהלוואות למוסדות לאומיים, במפעלי טכון ותעסיה ובמטכנתאות.

(2) בנגוד לכונה הברורה בחוק המקורי, הלכו ונטשטשו במרוצת הזמן ובפרט בשנים האחרונות, היסודות לחסינות סעיף בטוח חיים בחוק מס ההכנסה. הוכנסו סעיפים נוספים שנחננו את האפשרות, במסגרת הנכוי המקסימלי של -200 ל"י הנ"ל, לנכות גם מס אחיד, תרומות, תשלומים לקופות תגמולין וכדומה. כתוצאה מכך, העודף שנותר עבור פרמיות לבטוח חיים הצטמצם לחלוטין עד כדי כך שאינו מאפשר לאזרח הזקוק לבטוח לקבל חסות זו במדה שתספק את צרכיו במקרה מותו או בהגיעו לעת זקנה.

(3) בטעה שנכויים האיסיים הועלו מפעם לפעם לרגלי העלאת אינדקס יוקר החיים וירידת ערך המטבע, וסעיפי הנכויים הנוספים גדלו כתוצאה מכך ותפסו את החלק הארי של הסכום שניתן לנכוי, נשאר סכום הנכוי בסעיף זה ללא כל סנוי והוגבל ב-200 ל"י. יוצא מן האמור, כי הסכום הנוותר למטרות בטוח חיים צומצם למדה אפסית.

(4) לאור הנפתחות זו בחרו החברות בועדה שנפגשה פעמים מספר עם נציב מס ההכנסה ובקשה ממנו להתחשב בגורמים הנ"ל ולהגדיל את הסכום המקסימלי הניתן לנכוי ל-400 ל"י.

(5) לפי טיוטת החוק שהובאה לפני הכנסת, לא הוגדל הסכום המקסימלי הניתן לנכוי. אמנם קיימת אפשרות לנכות 1/5 של ההכנסה במקום 1/6, אולם, אין תקון זה מטנה את המצב המתואר לעיל. מאידך גיסא, צומצמו עוד יותר האפשרויות לעדוד בטוח חיים קיים כבר וטבכונית המחוקק של החוק המקורי היה להעמידו במרכז הכובד. דבר זה מוצא בטוי ע"י הכללת דמי הטפול הרפואי בין ההוצאות שאפשר לנכותן בהתאם לפסקא א (2) של סעיף 16. הוצאה נוספת זו ניתנה לתנודות מדי שנה, הואיל והוצאות רפואיות נוטאות אופי מקרי ותלויות במצב הבריאות של בני המטפחה. יתר הנכויים המובאים בסעיף 16, ניתנים לחטוב למפרע ומטלם המס סטדר בטוח-חיים יכול היה לחטב מראש את תקציבו השנתי. הכללת הסעיף הנוסף החדש תגרוט לכך טדוקא בטנים שמטלם המס יזדקק לטפול רפואי רב, לא יוכל להנות מהנכוי עבור פרמיות לבטוח חיים, מצב שיוכל לגרום להפסקת הבטוח ולהפסד ניכר למבוטח כזה הזקוק לחסות בטוח-חיים דוקא בטעה שנטללת ממנו האפשרות להנות ממנה.

כתוצאה מן הנ"ל, לא רק שתצומצם עד למינימום האפשרות לסדור בטוחים חדשים, אלא שגם הבטוחים שהיו קיימים שנים רבות יתחילו במדה הולכת וגדלה, הואיל ובזמן סדור הבטוח הביא המבוטח בחשבון את הנכוי ממס שכעת למעשה התקון בחוק מעמיד אותו בספק.

(6)

החברות מזהירות בזה את הממשלה שתופעה כנ"ל עלולה לגרום לחסול ופקיון המוני של פוליסות קיימות והצפת שוק הכספים בסכומים לקוידיים גדולים נוספים, הואיל וערכי הפדיון של הפוליסות הקיימות בחברות מסתכמים בסכומים גדולים למדי. יתר על כן, תגרוור תופעה כזו אחריה את הצורך בריאליזציה של הטקעות החברות שנתנו לזמן ארוך ותגרומנה להפרעות נכרות בשוק הכספים. דבר זה עומד בסתירה מוחלטת לתהליך של חזק המטבע והכוננת הממשלה לבצע.

הקוץ קטן בחוק יכול למנוע את כל ההתפתחות הבלתי רצויה מכל הבחינות לצבור המבוטחים, למועמדים לבטוח ולחברות הבטוח שהסקיעו מאמצים רבים בפתוח ענף מסקי חשוב זה. בקטתנו היא, לכן, מכל חברי ועדת הכספים להתיחס בכבוד ראש להצעותינו האלטרנטיביות דלקמן:-

(7)

א. כמקובל בכל הארצות הנאורות יש לקבוע סעיף מיוחד נפרד שימטיין לעודד את החסכון באמצעות בטוח חיים וירחה נכוי אך ורק עבור בטוח חיים. אנו מציעים לקבוע סכום מקסימלי עבור נכויים למטרה זו ב-300 ל"י הסוה לנכוי האיטי של -300 ל"י וזאת בהקבלה לחוק המקורי שקבע סכום של -200 ל"י עבור הנכוי האיטי ואותו הסכום למטרות בטוח חיים.

ב. באופן אלטרנטיבי, אנו מציעים להסאיר את היקף הנכויים כסס שהיה קייט עד כה דהיינו, להעביר את סעיף א (2) המטפל בנכוי הוצאות רפואיות לחלק אחר של החוק ולהגדיל במקרה זה את המקסימום של הנכויים ל-400 ל"י.

חברות הבטוח הפועלות בארץ בשדה בטוח-חיים.

משרד ראש הממשלה
מסדיר וקבולת
וקבולת ליום
נחקבל ביום
19. XII 1951
131 5743 7012